

62
CS

FACTS

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

ISSN 1681-2085

Bezpečnost mladých pracovníků – rady pro nadřízené

Úvod

Podle evropských statistik je výskyt pracovních úrazů u mladých lidí ve věku 18–24 let o 50 % vyšší než u kterékoli jiné věkové skupiny. K této vysoké míře úrazovosti přispívá i nedostatek odpovídajícího vedení. Mladí lidé na pracovišti nebývají zpravidla dobře seznámeni se svou prací, se svým okolím a se souvisejícími riziky. Tato nezkušenost vede k tomu, že obvykle rizika nerozeznají nebo jim nevěnují dostatečnou pozornost. Na práci vykonávanou lidmi mladšími 18 let se rovněž vztahují zvláštní omezení. Proto kromě odborné přípravy potřebují mladí lidé obvykle také intenzivnější vedení než dospělí. K těmto lidem patří studenti na stážích či na praxi a nově nastupující pracovníci.

Sedmnáctiletá dívka přišla pouhou hodinu po začátku prázdninové brigády o část prstu. V pekárně, kde pracovala, jí jeden ze strojů rozdrtil prsty. Výčet selhání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví obsahoval mimo jiné skutečnost, že její nadřízený zjistil, že dívka stroj používá, až když k nehodě došlo.

Mladý muž ve věku 23 let utrpěl rozsáhlé popáleniny poté, co se dostal do styku s hořlavou látkou používanou k vymývání stříkacích pistolí. K nebezpečným metodám používaným v tomto podniku patřilo i to, že nebezpečné čisticí prostředky se přenášelo v neoznačených otevřených kbelících, a také *nedostatečná odborná příprava a vedení.*

Šestnáctiletý pracovník utrpěl necelé dvě hodiny od okamžiku, kdy začal svůj první den v práci, zlomeniny obou nohou. Spadl ze stupačky osmnáctitunového popelářského vozu, který jej za sebou vláčel. Bezpečnostní postupy existovaly, ale systém na zajištění jejich dodržování nebyl dostatečný. *Obzvlášť velký problém představovalo nedostatečné vedení a odborná příprava.*

Systém vedení používaný vaším zaměstnavatelem (1)

Váš zaměstnavatel musí zavést vhodný systém vedení mladých lidí. Je také povinen provést hodnocení rizik, které určí konkrétní rizika hrozící mladým lidem a potřebná preventivní opatření, včetně těch, která se týkají vedení a dohledu.

V souvislosti s vaší úlohou nadřízeného by váš zaměstnavatel měl:

- poskytnout vám vhodné školení ohledně rizik a kontrolních opatření spojených s prací mladých lidí, ohledně veškerých omezení vztahujících se na úkoly, které mladí lidé mohou vykonávat, a ohledně potřebné úrovně vedení a dohledu, včetně toho, které pracovní operace vyžadují neustálý dohled,
- vyškolit vás v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s mladými lidmi a v oblasti vaší role nadřízeného,
- zajistit, abyste rozuměli své roli, tomu, co se od vás požaduje, a jak byste měli vykonávat své povinnosti,

- poskytnout vám dostatek času a pravomocí k výkonu vašich úkolů,
- zajistit, abyste měli v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví kvalifikaci potřebnou pro pracovní operace, na které dohlížíte,
- zavést systém, který vám umožní oznamovat veškeré problémy týkající se bezpečnosti vašich mladých pracovníků a navrhopvat zlepšení, a to i v souvislosti se systémem vedení pracovníků.

Nadřízení: vaše důležitá role

Jakožto nadřízení hrajete významnou roli při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví mladých lidí a v rámci toho byste měli:

- dohlížet na dodržování bezpečných pracovních postupů,
- vysvětlovat jejich důležitost,
- být sami dobrým příkladem,
- pomáhat šíření kultury bezpečnosti a
- odměňovat bezpečné jednání.

Mladí lidé mají možná málo zkušeností, přesto je však důležité se aktivně zajímat o jejich názory a podporovat jejich účast na řešení bezpečnostních otázek. Pro bezpečnost a ochranu zdraví mladých pracovníků by měla být zavedena opatření na základě hodnocení rizik. Veškerá opatření musejí být monitorována s cílem kontrolovat jejich správné fungování a v případě, že dojde ke změnám, může být nutná jejich revize. Měli byste proto oznamovat veškeré problémy nebo změny a povzbuzovat mladé lidi, aby tak činili i oni.

(1) Více informací naleznete v informačním listu „Bezpečnost mladých pracovníků – rady pro zaměstnavatele“.

Role nadřízeného mladých pracovníků zahrnuje (2):

Hodnocení schopností/kompetence zaučujícího se pracovníka pro dané úkoly.

Identifikaci nebezpečí, která by mohla vést k poranění mladých lidí; mladí lidé jsou zranitelnější a mnohdy vyžadují bedlivější dohled než ostatní zaměstnanci.

Zavedení efektivních kontrol / bezpečnostních opatření jako prevence úrazů; jedná se například o chrániče, bariéry, zákazy, inspekce, namátkové kontroly, informace, školení, postupy a vedení.

Neustálé zlepšování a zjednodušování pracovních postupů.

Informování a poučení o správné praxi.

Předvádění správných postupů, v případě potřeby pomalým tempem.

Přidělování úkolů podle schopností jednotlivců a zajišťování přímého vedení, dokud nejsou způsobilí.

Kontrolu toho, zda rozumějí správným postupům a nezbytným bezpečnostním opatřením.

Pozorování jejich výkonů a v případě potřeby opětovné předvedení za účelem lepšího porozumění.

Naslouchání, konzultaci a sdílení, například tím, že budou zapojeni do hodnocení rizik.

Informování mladých lidí o tom, kde mohou ve vaší nepřítomnosti najít pomoc/radu a co mají dělat, když si nejsou jisti.

Zajištění toho, aby znali nouzové postupy.

Vydávání písemného zpracování bezpečných pracovních postupů a ochranných pracovních pomůcek / pracovních oděvů souvisejících s daným úkolem.

Vštěpování hodnot, vysvětlování důležitosti bezpečnosti a ochrany zdraví, podporu správných postojů, zvyšování povědomí a poskytování dobrého příkladu.

Motivování, přátelské chování, usnadňování a vedení.

Řízení, organizaci a disciplinární opatření, je-li to nutné.

Zvláštní potřeby osob mladších 18 let (3)

Nadřízení si musejí být vědomi toho, že existují úkoly, které jejich svěřenci nesmějí vykonávat.

Obecně platí, že osoby mladší 18 let NESMÍ vykonávat práci:

- která je nad jejich fyzické nebo duševní schopnosti,
- při níž jsou vystaveni toxickým nebo karcinogenním látkám,
- při níž jsou vystaveni radiaci,

- při níž musí čelit mimořádnému teplu, hluku nebo vibracím,
- která zahrnuje rizika, jež lze těžko rozpoznat nebo jim zamezit, jelikož pracovník nemá dostatek zkušeností, není náležitě proškolen nebo nevěnuje otázkám bezpečnosti dostatečnou pozornost.

Více informací o omezeních týkajících se úkolů a pracovní doby v závislosti na věku a zvláštních výjimkách pro odborné vzdělávání obsahuje informační list „Ochrana mladých lidí na pracovišti“. Máte-li v souvislosti s prací mladých lidí jakékoli pochybnosti, obraťte se na svého zaměstnavatele. Seznamte se s národními právními předpisy.

Práce školitelů

Někteří zaměstnavatelé přidělují mladým lidem školitele. Role školitele spočívá v tom, že se speciálně stará o přiděleného mladého člověka a vede ho. Mimo jiné:

- učí je správným postupům jakožto základu jejich budoucího pracovního života. Když vy používáte při práci zkratky, vaše znalosti a dovednosti vám možná umožní problémy vyřešit, mladému člověku však nikoli,
- povzbuzuje je k účasti, aby se dotazovali na rizika a bezpečnostní opatření spojená s jejich prací a projednávali a oznamovali veškerá nebezpečí, která zjistí; usměrňuje jejich touhu zavděčit se,
- ujišťuje je, že je v pořádku říci „ne“, jestliže si nejsou jisti tím, co mají dělat,
- zdůrazňuje potřebu používat vhodné vybavení a uplatňovat vhodná bezpečnostní opatření.

Dvaadvacetiletého brigádníka srazil a zabil vlak, když pracoval na rušné železniční trati. Student měl za sebou pouze několik směn a prošel pouze základním kurzem osobní bezpečnosti na trati. Bezpečnostní postupy a dohled nadřízených byly neadekvátní. Po tomto incidentu zavedla agentura, která práci zprostředkovala, řadu změn, mimo jiné i systém školitelů, kteří sledují práci nových pracovníků.

Další informace o mladých pracovnících naleznete na adrese: <http://ew2006.osha.eu.int/>

Další informace

- http://osha.mpsv.cz/good_practice/
- Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, Praha 1, 116 52
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1, 118 12

(2) Převzato z pokynů vydaných Radou pro učební dovednosti (Learning Skills Council) a Královskou společností pro prevenci úrazů (Royal Society for Prevention of Accidents, ROSPA)

(3) Minimální požadavky stanoví směrnice Rady 94/33/ES o ochraně mladistvých pracovníků. Zákony ve vašem členském státě mohou být přísnější, například v souvislosti s minimální věkovou hranicí, od které mohou děti pracovat, a se zakázanými úkoly, je proto důležité seznámit se s vnitrostátními právními předpisy.

(4) Převzato z pokynů ROSPA.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora. Printed in Belgium, 2006